

Leesverslag *Mijn broer* (gedicht van Hendrik de Vries)

Eline van Gorp

© havovwo.nl

(December 2002)

Intentio operis

Het gedicht gaat waarschijnlijk over een droom die de ik-persoon gehad heeft. De ik-persoon schrikt in zijn droom als hij merkt (eigenlijk droomt) dat zijn broer naast hem ligt. Waarschijnlijk is de broer dood. Hier zijn verschillende aanwijzingen voor. Allereerst dus dat de hoofdpersoon schrikt van zijn aanwezigheid. Ten tweede komen er vaak iepen voor op een kerkhof. Bovendien slaan de vogels waarschijnlijk op kraaien en die worden vaak met de dood in verband gebracht.

Uit bepaalde zinnen van het gedicht lijkt het of de broer zelfmoord heeft gepleegd. Zo staat in regel 2 “Een einde, waar geen mens van weet.”. Zelfmoord plegen doe je immers over het algemeen alleen. Bovendien leed de broer (r. 1). Hij kan dus zo erg geleden hebben dat hij zelfmoord wilde plegen. In regel 5 staat “De weg met iepen liept gij langs.” Hieruit zou je kunnen opmaken dat de broer zelf naar zijn graf is gegaan en dus zelfmoord heeft gepleegd.

De droom van de ik-persoon begint waarschijnlijk met de gedachte dat zijn broer naast hem ligt. Hij voelt in zijn droom om te kijken of het echt waar is en dat blijkt zo te zijn. Daar schrikt hij nogal van. Uiteindelijk spreekt hij de naam van zijn broer uit en vraagt waar hij naar toe gaat. Het antwoord is nogal mysterieus, maar ik denk dat met “het gras dat weer dicht omkringt is met iepen” het kerkhof wordt bedoeld. De broer gaat dus terug naar zijn graf, zo’n kist onder de grond is immers ook “te vreselijk om zich in te verdiepen”. De ik-persoon droomt dus dat zijn broer even opgestaan is uit zijn graf.

Dit gedicht bestaat uit vier kwatrijnen. De rijmvorm is aabb-ccdd-eefg-hghf (dus 2 keer gepaard rijm en de rijmvorm van de laatste twee kwatrijnen is heel apart). Bovendien heeft ieder couplet wel hetzelfde aantal regels, maar het onderste couplet heeft hele korte regels. Hierdoor lijkt het alsof de ik-persoon wakker gaat worden uit zijn droom. Het gedicht heeft hoofdletters, punten en komma’s. Verder lijkt het alsof er twee verhalen door elkaar lopen in dit gedicht, namelijk hoe de broer gestorven is en de droom.

Intentio auctoris

Hendrik de Vries leefde van 1896 tot 1989. Zijn taalgebruik is af en toe nog een beetje ouderwets (bijv. *gij leedt, liept gij langs, woudt gij, saam, ue hart, gij gingt*). Hij had een moeilijke jeugd gehad, waardoor hij mogelijk erg sombere gedichten is gaan schrijven. Zijn gedichten waren ook vaak dromerig en mysterieus. “Mijn broer” is hier een goed voorbeeld van. Ook toen de Vries als tekenaar-graficus tot de Groningse kunstenaarsgroep “De Ploeg” werd toegelaten, bleef hij in de mysterieuze sfeer door in zwart-wit allerlei sprookjestaferelen te tekenen.

Intentio lectoris

Het gedicht was zeer mysterieus en als je het snel doorleest ook zeer onduidelijk. Pas als je beter gaat lezen, lijkt het of de schrijver of de ik-persoon een verhaal vertelt over zijn broer. Des te meer je over het gedicht na gaat denken, des te droeviger en griezeliger het wordt. Toch is het wel een mooi gedicht met een diepere betekenis en de rijm in de laatste twee coupletten is heel apart.